

Avalokiteshvara, Nepal, 14de–15de eeuw

De boeddhistische godheid Avalokiteshvara is hier weergegeven in zijn meest gangbare gestalte: twee-armig, waarbij de rechterhand het gebaar van geven maakt en de linker een lotusbloem bij de steel vasthoudt (afb. 6). De bloem is verdwenen maar het is niet moeilijk haar voor te stellen. De stengel liep via de hand langs de buitenkant van de arm naar boven, naar de lotusbloem naast de schouder.

In de gehele boeddhistische wereld geniet Avalokiteshvara grote verering, omdat hij bij uitstek bij alle problemen hulp kan bieden. Zijn twee-armige gedaante heeft in de Nepalese beeldhouwkunst al vroeg een vaste vorm gekregen. Terwijl in de onderlinge verhouding van de armen, de benen en het lichaam verschillen kunnen optreden en de sieraden kunnen variëren, blijven de hoofdlijnen van de figuur hetzelfde. De bodhisattva wordt in een elegante houding voorgesteld met het lichaamsgewicht rustend op het rechterbeen. De arm met de naar voren gerichte open handpalm is geheel uitgestrekt; de hand die de lotusstengel omklemt bevindt zich op heuphoogte. Hij draagt een lang kastekoord, een zwerige sjerp om de heupen, hals- en armbanden en een kroon met drie sierstukken.

Het verworven beeld is tamelijk breedgeschouderd en smal in de heupen. De aandacht wordt vooral getrokken door de hoge kroon en de plooiën aan het uiteinde van de sjerp. Voorop de kroon is een afschrikwe-

kende monsterkop geplaatst in plaats van de gewoonlijk daar aanwezige in meditatie zittende Boeddha. Boeddha zit achter de kroon tegen de haarknoet aan. De kroon, de halsketting, de armbanden, de gesp aan de gordel en het kastekoord zijn ingelegd met halfedelstenen. Dit is een gewoonte, die in de Malla-periode (1200–1482) ingang vond. Het dateren van Nepalese bronzen is een kwestie van vergelijken van details. In het Los Angeles County Museum of Art bevinden zich enkele Nepalese Avalokiteshvara-bronzen, waar dit beeld duidelijk bij aansluit. Het hier besproken beeldje is sterk verwant aan maar toch vroeger dan het hier afgebeelde 16de-eeuwse stuk uit die collectie (afb. 6a). Een van de doelstellingen van de afdeling Aziatische Kunst is het tonen van hoogtepunten van de beeldhouwkunstscholen van het Indisch cultuurgebied. Dit brons is een uitstekend voorbeeld van een brons uit het eind van de vroege Malla-periode en daarmee een waardevolle aanvulling op de kleine collectie Nepalese beelden.¹

P. L. S.

Noot

¹ Gekocht bij de kunsthandel J. Polak te Amsterdam met steun van de Vereniging Rembrandt ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst in 1978. Inv. MAK 1298.

Afb. 6 (links). Avalokiteshvara, Nepal, einde van de vroege Malla-periode, 14de-15de eeuw, Brons met resten van verguldsel, h. 23,2 cm.

Afb. 6a (onder). Avalokiteshvara, Nepal, 16de eeuw. Brons met resten van verguldsel, h. 13 cm. Los Angeles County Museum of Art.

Geraadpleegde literatuur:

N.N., 'Padmapani', *Bulletin van de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst*, 3de serie, nr. 24, (1980), pp. 36-53; P. Pal, *Art of Nepal*, The Los Angeles County Museum of Art, Los Angeles 1985.

